

22 660

Conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de parlementen van de lidstaten van de EU en van een delegatie uit het Europees Parlement

Nr. 39

VERSLAG

Vastgesteld 15 juli 2009

Op 4 en 5 juli 2009 vond in Stockholm de halfjaarlijkse conferentie plaats van voorzitters van de commissies voor Europese aangelegenheden van de nationale parlementen van de Europese Unie en van een vertegenwoordiger van het Europees Parlement. Vertegenwoordigers van de nationale parlementen van de kandidaat-lidstaten namen als waarnemer deel aan de bijeenkomst.

De Nederlandse delegatie bestond uit de leden Broekers-Knol, ondervoorzitter van de commissie voor Europese Samenwerkingsorganisaties van de Eerste Kamer, en Van Bommel, ondervoorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer.

De avond voorafgaand aan de vergadering gaf Minister van Buitenlandse Zaken Carl Bildt een uiteenzetting van het werkprogramma van het Zweedse voorzitterschap. Hij benadrukte dat tijdens het voorzitterschap niet zal worden ingegaan op institutionele aangelegenheden om niet vooruit te lopen op de voltooiing van de ratificatie van het Verdrag van Lissabon.

De delegatie brengt als volgt verslag uit van de vergadering.

1. Opening

De vergadering werd geopend en voorgezeten door mevrouw Anna Kinberg Batra, voorzitter van de commissie voor Europese Zaken van het Zweedse parlement (*Riksdagen*).

2. COSAC Procedurele zaken

Bij dit onderdeel van de agenda stonden vier punten geagendeerd:

- De ontwerpagenda voor de XLII COSAC-vergadering,
- De opzet (inhoudsopgave) van het 12e Biannual Report,
- Stand van zaken van de subsidiariteitstoetsen in COSAC-verband in 2009,
- Co-financiering van het permanent lid van het COSAC-secretariaat.

Met betrekking tot de *ontwerpagenda van XLII COSAC* meldde voorzitter Kinberg Batra dat Noorwegen en IJsland de Cosac als speciale genodigden zullen bijwonen.

Voorts meldde zij dat de stand van zaken met betrekking tot de ratificatie van het Verdrag van Lissabon aan de agenda wordt toegevoegd. In dit verband gaf de heer Bodewig (Bondsraad) een toelichting op de uitspraak van het Duitse Constitutionele Hof (Bundesverfassungsgericht) van 30 juni jl. Met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon wordt de controlerende bevoegdheid van de Bondsdag versterkt. Het Duitse Constitutionele Hof (Bundesverfassungsgericht) heeft dit, bij de beoordeling van de vraag of het Verdrag van Lissabon in overeenstemming is met de Duitse Grondwet, als voorwaarde gesteld voor ratificatie van het Verdrag in Duitsland. Het Hof heeft geoordeeld dat het Verdrag wel in overeenstemming is met de Grondwet. De versterking van de controlerende bevoegdheid van de Bondsdag ziet op verbetering van de democratische controle op onderwerpen die in de toekomst via een zogenaamde passerelle-bepaling in het Verdrag worden overgeheveld van de bevoegdheid van de lidstaten naar de bevoegdheid van de Unie. Dit is onder het Lissabon-regime (onder voorwaarden) mogelijk als de Raad daartoe met unanimiteit besluit. Het gevolg is dat de lidstaten hier hun veto verliezen en dat daarvoor gekwalificeerde meerderheidsbesluitvorming in de plaats komt. De Duitse regeling zal inhouden dat de Bondsdag (en de Bondsraad) hiervoor toestemming moeten verlenen aan de Duitse regering voordat zij kan deelnemen aan besluitvorming in de Raad. Overigens voorziet het Verdrag van Lissabon zelf al in een dergelijke waarborg: een nationaal parlement kan bezwaar maken tegen een hierboven bedoeld besluit van de Raad. Een dergelijk bezwaar heeft tot gevolg dat het besluit niet kan worden genomen. In de praktijk betekent dit dat ieder individueel nationaal parlement een veto heeft. Hiernaast creëert de uitspraak van het Duitse Constitutionele Hof dus een extra waarborg voor het Duitse parlement in haar relatie tot de regering. De heer Bodewig meldde dat de noodzakelijke Duitse wetswijziging op weinig bezwaren stuit, zowel van de zijde van het Duitse parlement (Bondsdag en Bondsraad) als van de zijde van de regering. Men wil de wijziging en daarmee de ratificatie van het Verdrag van Lissabon afronden vóór het Ierse referendum, dat, zoals de Ierse afgevaardigde meedeelde, naar verwachting begin oktober zal plaatshebben. Er is voorzien in een bijzondere bijeenkomst in de Bondsdag op 26 augustus, waarna stemming zal plaatshebben op 8 september. Afronding in de Bondsraad is voorzien op 18 september. Na ondertekening van de President is de ratificatieprocedure in Duitsland voltooid.

Namens de Nederlandse delegatie verzocht mevrouw Broekers-Knol het Benelux-voorstel betreffende de parlementaire controle op de EU-begroting, met inbegrip van lidstaatverklaringen en/of goedkeurende verklaringen van de nationale rekenkamers, voor de plenaire Cosac van 4–6 oktober te agenderen. Dit verzoek zal ook met een door de Benelux ondertekende brief aan het Zweedse voorzitterschap worden gedaan. Naar aanleiding van de *opzet (inhoudsopgave) van het 12e Biannual Report* verzocht mevrouw Broekers-Knol ook het onderwerp Transparantie van de Europese Unie te agenderen voor de plenaire Cosac. Zij droeg daarbij twee elementen aan die bij deze discussie kunnen worden betrokken. Ten eerste betreft het de transparantie van de onderhandelingen in Raadskader. De nationale parlementen moeten daarover goed geïnformeerd worden, opdat zij de betrokken bewindspersonen, die deelnemen aan de Raadsonderhandelingen, adequaat kunnen controleren op hun voorgenomen stellingname in de Raad. Ten tweede meldde mevrouw Broekers-Knol dat transparantie ook meebrengt dat de financiën van de EU op orde zijn. Zij wees erop dat de Europese Rekenkamer dit jaar wederom geen goedkeurende verklaring over de rekening van de EU heeft

afgegeven. Zij meldde dat de lidstaatverklaring, die op dit moment door slechts vier lidstaten wordt gehanteerd, een goede stap voorwaarts is voor de transparantie en verantwoording van de financiën van de EU.

Met betrekking tot de *selectie van wetgevende voorstellen voor de subsidiariteitstoets* meldde mevrouw Kinberg Batra dat de Commissie het voorstel voor een kaderbesluit inzake procedurele rechten in strafzaken op 8 juli indient. Zij drong er, in de geest van het Verdrag van Lissabon, op aan dat vastgehouden wordt aan de termijn van acht weken. Hoewel zij begrip toonde voor het gegeven dat deze termijn lastig te halen is door de zomerrecessen van de nationale parlementen, meldde zij dat het Zweedse Voorzitterschap voornemens is tijdens de plenaire Cosac van 4–6 oktober een evaluatie te presenteren van de in de nationale parlementen toegepaste subsidiariteitstoetsen op het voorstel. Mevrouw Kinberg Batra meldde voorts dat de al vorig jaar aangewezen, in Cosac-verband te toetsen ontwerp-richtlijn inzake het toepasselijk recht, jurisdictie, erkenning van rechterlijke besluiten en administratieve maatregelen op het terrein van erfenissen en testamenten op 14 oktober zal worden ingediend.

Met betrekking tot de *co-financiering van het permanente lid van het Cosac-secretariaat* stelde mevrouw Kinberg Batra voor om de vastgestelde financieringstermijn te verlengen tot 31 december 2011. Zij riep de nationale parlementen op om daarvoor een aparte letter of intent aan het Voorzitterschap toe te zenden.

3. Prioriteiten en uitdagingen van het Zweedse Voorzitterschap van de Europese Unie

Dit onderwerp werd ingeleid door Minister voor Europese Zaken mevrouw Cecilia Malmström. Zij trapte af met de stelling dat de burgers van de EU tastbare resultaten willen zien van de EU. Aan de hand van het werkprogramma ging mevrouw Malmström vervolgens in op de prioriteiten van het Zweedse Voorzitterschap. De twee hoofdprioriteiten zijn de (aanpak van de) economische crisis en de klimaatcrisis. Met betrekking tot de economische crisis gaat het primair om het herstellen van het vertrouwen in de financiële markt. Verder wil het Zweedse Voorzitterschap maatregelen nemen om werkloosheid en sociale uitsluiting aan te pakken. Ook moeten belemmeringen voor de interne markt uit de weg worden geruimd en wil het Zweedse Voorzitterschap inzetten op duurzame groei.

Met betrekking tot de klimaatcrisis stelde mevrouw Malmström dat een gezamenlijke aanpak essentieel is voor het slagen daarvan. Ook kan de klimaatcrisis niet los worden gezien van de economische crisis. Deze moeten gezamenlijk worden aangepakt teneinde te kunnen komen tot een duurzame economische groei.

Mevrouw Malmström vervolgde met de verdere prioriteiten van het Zweedse Voorzitterschap. Op het terrein van Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ) wil het Voorzitterschap het zogenaamde Stockholm-programma opstellen, een nieuw vijfjarig programma (2010–2014) dat het Haagse programma opvolgt. Mevrouw Malmström meldde dat daarin ook aandacht zal worden besteed aan de positie van slachtoffers van misdrijven. Een andere prioriteit betreft de Baltische Zee Strategie. Het Zweeds voorzitterschap zet hier in op een schonere zee en een beter concurrerende regio. Mevrouw Malmström benadrukte dat het gaat om een samenwerkingsvorm en dat het niet de bedoeling is om een nieuw instituut in het leven te roepen. Ook de voortgang van het uitbreidingsproces is een prioriteit. Mevrouw Malmström maakte vervolgens melding van de verschillende onder het Zweedse Voorzitterschap voorziene Toppen met Rusland. De VS, Brazilië, China en India.

Verder meldde mevrouw Malmström dat de uitkomst van het (begin oktober te houden) Ierse referendum een belangrijk onderwerp is. Zij zag de in het Verdrag van Lissabon voorziene versterking van de rol van de nationale parlementen en de verbetering van de Europese besluitvorming als belangrijke verworvenheden van het Verdrag.

Mevrouw Malmström pleitte ervoor dat het voorzitterschapsprogramma ook ruimte moet bieden om te kunnen anticiperen op onverwachte ontwikkelingen. Zij verwees naar de crisis tussen Rusland en Georgië tijdens het Franse Voorzitterschap en de ontwikkelingen in de Gazastrook tijdens het Tsjechische Voorzitterschap, waarop de EU een antwoord moest formuleren.

Tot slot meldde mevrouw Malmström dat het Zweedse voorzitterschap zo transparant mogelijk zal opereren.

In het hierop volgende debat werden verschillende onderwerpen aangekaart. Deze richtten zich vooral op verduidelijking en kleine aanpassingen van het werkprogramma.

Mevrouw Broekers-Knol meldde dat met betrekking tot de financiële crisis van veel zijden de mening is verkondigd dat de toezichthoudende organen in staat hadden moeten zijn om de risico's op de financiële markten te voorzien. Zij stelde dat deze organen hun werk inderdaad beter hadden moeten doen, maar dat zij daartoe ook in staat moeten worden gesteld door versterking van hun taken. Voorts pleitte mevrouw Broekers-Knol voor de instelling van een Europese toezichthouder.

Mevrouw Broekers-Knol stelde dat ook de nationale parlementen hun werk goed moeten doen en kwalitatief aanvaardbare regels/wetten moeten opstellen; zij zijn immers verantwoordelijk voor de wetgeving. Daartoe behoort ook dat de nationale parlementen kwalitatief mindere voorstellen voor regelgeving afwijzen. Als de parlementen kwalitatief slechte regelgeving aannemen, kunnen zij de verantwoordelijkheid niet bij de toezichthoudende organen leggen. Als voorbeeld noemde Mevrouw Broekers-Knol de richtlijn betreffende financiële zekerheidsovereenkomsten, die zeer snel door de nationale parlementen is geïmplementeerd nadat de Raad deze had aangenomen. Omdat de Eerste Kamer insolventierisico's zag, heeft zij de implementatiewet eerst met algemene stemmen afgewezen en deze vervolgens, na aanpassing van de implementatiewet, uiteindelijk toch aanvaard omdat een richtlijn verplicht moet worden omgezet in nationale wetgeving. Mevrouw Broekers-Knol riep de nationale parlementen op om hun taak als wetgevend orgaan nog serieuzer op te vatten als voorheen en geen genoegen te nemen met makkelijke oplossingen.

Mevrouw Malmström antwoordde dat toezichthoudende structuren inderdaad moeten worden versterkt en dat de nationale parlementen een grotere rol moeten krijgen.

4. Een grotere stem voor parlementen – vijf jaar ontwikkeling in Europese samenwerking

Dit onderwerp werd ingeleid door Vice-president Wallström van de Europese Commissie. Zij meldde dat de Europese Commissie veel heeft bereikt tijdens haar zittingsperiode, vooral voor wat betreft de relatie met de nationale parlementen. Deze relatie heeft een sterke impuls gekregen sinds de Commissie haar Communicatie Actie Plan en haar Plan D voor Democratie in 2005 heeft aangenomen. Ter illustratie meldde mevrouw Wallström dat de Commissie de afgelopen 3½ jaar 400 opinies over voorgenomen regelgeving van de nationale parlementen heeft ontvangen en dat de Commissie in die periode 300 bezoeken aan de nationale parlementen heeft gebracht. Mevrouw Wallström ziet de mogelijkheid van het toezenden van opinies door de nationale parlementen als een goed

early warning mechanisme. Bovendien faciliteert de Commissie de nationale parlementen door hun meer en kwalitatief beter informatie te verschaffen op een vroeg moment in het wetgevingsproces.

Na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon zal de Commissie zo spoedig mogelijk de bepalingen met betrekking tot de rol van de nationale parlementen implementeren. Ook zal de Commissie de transparantie en de informatieverstopping optimaliseren en de Commissie wil vooral de opinies van de nationale parlementen serieus blijven nemen. Tot slot riep mevrouw Wallström de nationale parlementen op om actief Europese onderwerpen te blijven behandelen.

In het hierop volgende debat werden verschillende suggesties gedaan. De Belgische delegatie stelde dat met name de vakcommissies inhoudelijk moeten worden betrokken bij het Europadebat en dat de nationale parlementen moeten samenwerken met het Europees Parlement. De delegatie van het House of Lords prees het mechanisme van het toezenden van opinies van de nationale parlementen aan de Commissie, maar riep de Commissie op om daarop grondiger te reageren dan tot nu toe het geval is. Vanuit de Franse delegatie werd gesteld dat nationale parlementariërs hun verantwoordelijkheid moeten nemen voor de lage opkomst bij de EP-verkiezingen. De EU moet daartoe meer gepolitiseerd worden. Ook moet de burger meer worden betrokken bij de EU. Voorgesteld werd om een conferentie te organiseren over de (relatie van de) burger en Europa. Verder werd vanuit deze delegatie voorgesteld om de comitologieprocedures transparant te maken, omdat deze zich nu onzichtbaar achter gesloten deuren voltrekken. Vanuit de Oostenrijkse delegatie werd opgeroepen om de subsidiariteitsprocedure niet als een negatief instrument in te zetten.

In haar reactie meldde mevrouw Wallström dat de aandacht voor de EU in de nationale parlementen is vergroot en dat dit nu moet worden ingebed in de procedures/werkwijzen van de parlementen. Zij stelde dat echter vooral ook de burger bereikt moet worden en dat de EU daartoe beter zichtbaar gemaakt dient te worden. Met betrekking tot de reacties van de Commissie op de opinies van de nationale parlementen meldde mevrouw Wallström dat deze inderdaad voor verbetering vatbaar zijn. Voorts schaarde zij zich achter de stelling dat de comitologieprocedures transparanter moeten worden. Tevens onderschreef zij dat de subsidiariteitsprocedure als een positief instrument moet worden ingezet. Tenslotte meldde mevrouw Wallström dat de samenstelling van het nieuwe Europees Parlement ertoe zal leiden dat besluitvorming moeizamer zal gaan; er is geen sprake meer van een «grand coalition» zoals de afgelopen zittingsperiode het geval was.

Hierna werd de vergadering gesloten.

De delegatie,
Broekers-Knol
Van Bommel

De griffier van de delegatie,
Mittendorff